

Vlaams
Parlement

vergadering **C207 – WON17**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie

van 16 mei 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Mercedes Van Volcem tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het standpunt van het Europees Hof van Justitie ten aanzien van het ‘Wonen in eigen streek’

- 1629 (2012-2013)

Vraag om uitleg van de heer Joris Van Hauthem tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het recente arrest van het Europees Hof van Justitie over belangrijke bepalingen in het Vlaams decreet Grond- en Pandenbeleid

- 1643 (2012-2013)

3

■

Waarnemend voorzitter: mevrouw Valerie Taeldeman

Vraag om uitleg van mevrouw Mercedes Van Volcem tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het standpunt van het Europees Hof van Justitie ten aanzien van het ‘Wonen in eigen streek’

- 1629 (2012-2013)

Vraag om uitleg van de heer Joris Van Hauthem tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het recente arrest van het Europees Hof van Justitie over belangrijke bepalingen in het Vlaams decreet Grond- en Pandenbeleid

- 1643 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris van Hauthem: Voorzitter, minister, collega's, op 8 mei heeft het Europees Hof van Justitie geoordeeld over een aantal onderdelen van het Grond- en Pandendecreet. Het heeft een arrest geveld naar aanleiding van een prejudiciële vraag van het Grondwettelijk Hof, dat nog uitspraak moet doen over het Grond- en Pandendecreet, meer bepaald over boek 4 en boek 5 van dat decreet.

Samengevat komt het erop neer dat het Europees Hof het aan de verwijzende rechter, dus aan het Grondwettelijk Hof, overlaat om na te gaan of boek 5, onder meer over de sociale last, wel verenigbaar is met het vrij verkeer van personen, diensten en, vooral, kapitaal. Het Europees Hof heeft ook gezegd dat het Grondwettelijk Hof moet oordelen of er wel verenigbaarheid is tussen de fiscale stimuli en de subsidiemechanismen die worden verstrekt in ruil voor die sociale last met de Europese regelgeving rond staatsteun. Dat is een beetje eigenaardig: als dat ook als onwettige staatsteun zou worden bestempeld, dan zijn we ver van huis. Dat zijn dus twee onderdelen waarover het Europees Hof heeft geoordeeld dat het aan het Grondwettelijk Hof is om dat uit te maken.

Waar het arrest veel duidelijker over is, is het onderdeel ‘Wonen in eigen streek’. Dat gaat om boek 5 van het decreet. ‘Wonen in eigen streek’ komt erop neer dat de Vlaamse Regering voor woonuitbreidingsgebieden een lijst van gemeenten heeft opgesteld waarbij geen uitsluitingregel is opgesteld, maar wel een soort voorrangregel, waarbij kandidaat-kopers of kandidaat-huurders hetzij in de gemeente moeten wonen, hetzij in een naburige gemeente van de doelgemeente – voor zover die gemeente ook een doelgemeente is – of in de gemeente werkzaam zijn of een voldoende band op sociaal-economisch of familiaal gebied kunnen aantonen.

Minister, we weten allemaal dat de totstandkoming van dit decreet – en zeker deze bepalingen met betrekking tot ‘Wonen in eigen streek’ – nogal wat voeten in de aarde heeft gehad. Maar uiteindelijk heeft men er toch, terecht, voor geopteerd om ervoor te zorgen, al was het maar voor de woonuitbreidingsgebieden, dat de ingezetenen van de gemeente in eerste instantie toch de kans moesten hebben om een pand te huren of te kopen in de eigen gemeente. Dat is eigenlijk de oorsprong van die regeling. Het is natuurlijk wat meer omfloerst gezegd, want het criterium taal is sowieso, ook op Europees niveau, voor een stuk taboe. Dus hebben we het op die manier proberen op te lossen.

Uiterekend over dat luik velt het Europees Hof een niet alleen – letterlijk – vernietigend, maar ook verbijsterend arrest. Het hof zegt dat het principe ‘Wonen in eigen streek’, het moeten aantonen van een voldoende band met de gemeente, indruist tegen het vrij verkeer, in dit geval ook van personen. Minister, u hebt het arrest uiteraard zeer goed gelezen. Ik heb het ook gelezen. Van een aantal motiveringen van het Europees Hof valt men toch wel achterover.

Ik citeer een van de overwegingen die ertoe geleid hebben om te zeggen dat ‘Wonen in eigen streek’ strijdig is met het Europees gemeenschapsrecht: “Bovendien weerhouden deze bepalingen burgers van de Unie die een goed in de doelgemeente bezitten of huren ervan deze gemeente te verlaten teneinde op het grondgebied van een andere lidstaat te verblijven of er een beroepsactiviteit uit te oefenen. Nadat zij een zekere tijd buiten die gemeente hebben verbleven, zullen zij immers niet noodzakelijkerwijze nog over een voldoende band met de betrokken gemeente beschikken welke door artikel 5.2.1 paragraaf 2 vereist is om de in het vorige punt vermelde rechten te kunnen uitoefenen.” Minister, ik haal dit aan om toch mijn verbijstering uit te drukken over sommige krankjorumme redeneringen van het Europees Hof.

Minister, u moet zich gediscrimineerd voelen, want u woont in een van de doelgemeenten. Het Europees Hof zegt: mevrouw Van den Bossche, indien u voor een paar jaar naar Valenciennes verhuist, wordt u gediscrimineerd. Als u na een tijd zou willen terugkeren naar Gent en een pand zou willen huren of kopen in een woonuitbreidingsgebied, komt u immers achteraan op de lijst, omdat u dan niet voldoet aan het criterium dat u een voldoende band hebt. Minister, als ik dat lees, vraag ik mij af waar Europa in godsnaam mee bezig is. Waar is Europa in godsnaam mee bezig wanneer we voor een beperkt woonuitbreidingsgebied zelfs geen criterium – een voldoende band hebben met die gemeente, die op verschillende manieren aantoonbaar is – mogen inschrijven? Als Europa zegt dat dat indruist tegen het vrij verkeer van goederen, personen en kapitaal, dan zijn we ver van huis. Zeker als men redeneert dat het vrij verkeer van mensen wordt verhinderd omdat die mensen niet meer zullen durven verhuizen uit die doelgemeente. Dat is wat het arrest eigenlijk zegt. Dat zijn redeneringen die mijns inziens kant noch wal raken.

De vraag is natuurlijk: wat nu? Het arrest is er, en het is er gekomen op vraag van het Grondwettelijk Hof. Minister, of we het nu graag hebben of niet, dit is natuurlijk hoe dan ook een communautair dossier. Ons decreet is – onder meer, maar niet alleen – aangevochten door de heer Van Eyken en de heer Libert – twee FDF-verkozenen. Het Grondwettelijk Hof, dat politiek paritair Franstalig-Nederlandstalig is samengesteld, heeft de hete aardappel, naar mijn bescheiden mening, doorgeschoven naar het Europees Hof. Blijkbaar heeft het Grondwettelijk Hof zelf de moed niet om te trancheren. Het vraagt dan maar raad bij het Europees Hof, om zich achter dat arrest te kunnen verschuilen. Want als ik me niet vergis, wordt van een verwijzende rechter verwacht – tenzij ik mij vergis en ik hoop dat ik mij vergis, maar ik vrees van niet – dat hij het arrest dat volgt op een prejudiciële vraag, ook toepast. Hij is verplicht om de redenering van het Europees Hof te volgen in het oordeel dat de rechter, in dit geval het Grondwettelijk Hof, moet vellen – niet wat betreft de sociale lasten en dergelijke meer, omdat daar het Europees Hof ruimte laat en de bal terug in het kamp van het Grondwettelijk Hof legt, maar wat het ‘Wonen in eigen streek’ betreft, moeten we vaststellen dat dat principe weg is. Het is weg, het bestaat niet meer. Dank u wel, Europa.

Minister, de vraag is dan: wat nu? Ik heb uw reactie al kunnen lezen. U hebt gezegd dat het Europees Hof wel toelaat dat men ‘discrimineert op basis van sociale overwegingen’. Het Europees Hof zegt ook dat men mag discrimineren als er een algemeen belang in het geding is, als dat algemeen belang wordt verwezenlijkt en als de middelen die nodig is om het algemeen belang te verwezenlijken, proportioneel zijn aan het gestelde doel, de evenredigheidsregel dus. Wat ‘Wonen in eigen streek’ betreft, zegt het hof dat dat niet evenredig is. Het Grondwettelijk Hof zal dus moeten volgen, en dus bestaat het luik ‘Wonen in eigen streek’ op dit ogenblik de facto al niet meer. Wij hebben geen beroepsmogelijkheid tegen een uitspraak van het Grondwettelijk Hof. U hebt al gezegd dat als we in het decreet inschrijven dat het om sociale motieven is, het de toets wel zal doorstaan.

Minister, wat is uw reactie op dit arrest? Wat gaat u daarmee doen? Ik zou een suggestie willen doen: laat ons ook eens creatief zijn. We weten uit welke hoek de kritiek, zeker op het luik ‘Wonen in eigen streek’ komt, namelijk uit Franstalige en francofone hoek. Wel, laten we het decreet misschien herschrijven met een punt en een komma en dan is het inderdaad een ander decreet, maar met dezelfde bepalingen. Laat dan de heren die de zaak hebben

ingeleid voor het Grondwettelijk Hof, nog maar eens naar het Grondwettelijk Hof gaan. Laat de carrousel dan maar draaien, maar intussen blijven de maatregelen wel van kracht.

Mijn tweede vraag is eerder een bedenking. Een paar weken geleden hebben we in een andere commissie gedebatteerd over het Taaldecreet, waar het Europees Hof ook nogal wat bedenkingen bij had inzake het taalgebruik in de verhouding tussen werkgevers en werknemers. Hoe komt het dat wij als Vlaming en als Vlaamse overheid er eigenlijk nooit in slagen om internationale fora – in dit geval het Europees Hof maar in andere zaken de Europese Commissie – ervan te overtuigen dat het hier niet gaat over discriminatie, maar over nobele doelstellingen?

Tot slot heb ik nog een bedenking. We mogen ons toch wel eens afvragen met welk Europa we bezig zijn. Het principe van ‘vrij verkeer van personen, goederen en kapitaal’ is in het gemeenschapsrecht ingeschreven en nadien nog verfijnd in 1958, en dat had toen ook een bepaalde reden. Maar de context waarin we vandaag leven, is niet meer die van 1958. Toch blijft dat heilige principe nog altijd vooropstaan en wordt alles, tot in het absurde toe, daaraan getoetst, in zoverre dat minister Bourgeois – en dan gaat het niet over uw bevoegdheid – Roma niet verplicht kan inburgeren. Europa zegt dat dat niet kan omdat het in strijd is met het vrij verkeer van personen. Bulgarije en Roemenië zijn lidstaten van de Europese Unie, en dus kan men dat niet opleggen. Dat is dus het absurde van een regel die uiteraard nog altijd goed bedoeld is, maar waar men alles aan gaat toetsen en dan tot absurde redeneringen komt; net zoals in dit arrest, waarin gesteld wordt dat dit decreet zou verhinderen dat mensen uit doelgemeenten gaan verhuizen omdat ze dan eventueel nadien de band die moet worden aangetoond, niet meer kunnen aantonen, en dus niet meer in woonuitbreidingsgebieden kunnen gaan wonen.

Minister, wat is uw reactie? Wat zijn uw plannen met dit decreet?

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Voorzitter, minister, collega's, we hebben allemaal het persbericht gelezen waarnaar de heer Van Hauthem heeft verwezen. Het Europees Hof zegt dus dat ‘Wonen in eigen streek’ strijdig is met de Europese regels.

– *De heer Jan Penris, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Wat is voor CD&V belangrijk? Voor ons is betaalbaar wonen belangrijk, ook voor mensen die in de ‘dure’ gemeenten blijven wonen. Voor de zwakkere sociale groepen moet er in hun eigen gemeenten voldoende aanbod zijn. We hopen dan ook dat er een aanpassing van het decreet komt. Het zal niet evident zijn om een voorstel in te dienen. We hopen vooral dat er alternatieven worden gezocht voor ‘Wonen in eigen streek’. Het arrest en alle overwegingen die aan de grondslag liggen, moeten nauwkeurig worden onderzocht om te vermijden dat in de toekomst het voorstel nog eens zou sneuvelen. CD&V steunt het betaalbaar wonen en hoopt dat u een oplossing kunt vinden.

De voorzitter: De heer Van Eyken heeft het woord.

De heer Christian Van Eyken: Voorzitter, minister, collega's, het arrest is er gekomen na een prejudiciële vraag van het Grondwettelijk Hof. Ik denk niet dat, zoals de heer Van Hauthem zegt, het Grondwettelijk Hof de zaak heeft doorgeschoven naar het Europees Hof. In de redenen die werden aangehaald voor het aanvechten van dit decreet en meer bepaald het luik ‘Wonen in eigen streek’, werd er al verwezen naar de vrijheid zich te kunnen vestigen waar men wil.

Mijnheer Van Hauthem, u zegt dat ik er een communautaire zaak van maak. (*Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem*)

Wie heeft er in het begin een communautaire zaak van gemaakt? Ik wil u dat toch in herinnering brengen, mijnheer Van Hauthem. In 2009 is dat deel er gekomen dankzij de heer Demesmaeker, die er niet meer is. Waarom? Omdat men vond dat de Franstalige druk in de

Rand te hoog was. Wie heeft dus eigenlijk de eerste aanzet gegeven voor een communautaire breuk? Wij alvast niet. Wij zijn in de verdediging gegaan, na die eerste aanzet.

Er is sprake van een discriminatie. Ik heb tijdens die periode verschillende getuigenissen gekregen, zowel van Franstaligen als van Nederlandstaligen, dat die discriminatie niet alleen geldt voor diegene die zich daar wil vestigen, maar ook voor diegene die het wil verkopen of verhuren. Die mensen hebben namelijk meer moeilijkheden om hun huis of pand te verhuren of te verkopen. Ze kunnen het niet meer verhuren of verkopen aan wie ze dat willen. Men heeft dus een discriminatie ingevoerd naar een aantal mensen uit de Rand, maar ook in de streek rond Antwerpen en aan de kust.

U zegt ook dat er een probleem is met de mensen die in een doelgemeente wonen, verhuizen en niet meer terugkeren. Het decreet stelt inderdaad dat de commissie die moet oordelen over de vraag of de kandidaat-huurder of kandidaat-koper voldoet aan een van de drie voorwaarden, zou kunnen oordelen dat die persoon inderdaad niet meer in zijn eigen gemeente kan gaan wonen.

Minister, ik ben benieuwd naar uw reactie en naar wat u zult doen met het luik ‘Wonen in eigen streek’ van het decreet, dat ik van in het begin heb aangevochten en als een discriminatie heb beschouwd tussen inwoners van eenzelfde gemeente en naar anderen toe die zich in een bepaalde gemeente zouden willen vestigen.

De voorzitter: Mevrouw De Waele heeft het woord.

Mevrouw Patricia De Waele: Minister, het decreet Grond- en Pandenbeleid wordt met dit oordeel van het Europees Hof van Justitie grondig door elkaar geschud. Gisteren heb ik er in de plenaire vergadering ook al op gewezen dat dit decreet, dat – voor alle duidelijkheid – niet door uw pen geschreven werd, eigenlijk met haken en ogen aan elkaar hangt. Niet alleen zijn de effecten voor kopers en ontwikkelaars zeer kostprijsverhogend, maar ook de effecten voor verkopers en verhuurders zijn nefast – de heer Van Eyken heeft daar al op gewezen.

Daarenboven moeten we durven te zeggen dat het Europees Hof van Justitie ook wijst op die fundamentele vrijheden van kopers die wel zouden kunnen worden geschaad.

Ik heb daarom een bijkomende vraag voor u. Er is al heel wat gezegd over het onderwerp, maar er liggen een aantal vragen op mijn lippen. Heeft het arrest gevolgen voor projecten die reeds verwezenlijkt zijn in de afgelopen jaren? Zal het gevolgen hebben voor projecten die in de startblokken staan? Vloeit er eventueel schadeloosstelling uit voort? Kortom, wat zijn de gevolgen van de uitspraak van het Europees Hof?

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Het Europees Hof van Justitie heeft op 8 mei 2013, in antwoord op een aantal prejudiciële vragen van het Grondwettelijk Hof, geoordeeld dat ‘Wonen in eigen streek’ een ongeoorloofde beperking van de fundamentele vrijheden van de Europese Unie vormt. Dat betekent inderdaad, zoals de heer Van Hauthem schetst, dat het Grondwettelijk Hof de huidige regeling zal vernietigen. Er is geen andere mogelijkheid.

Het arrest van het Grondwettelijk Hof kunnen we, als we afgaan op de gebruikelijke termijnen, verwachten begin 2014. Het enige wat de Vlaamse Regering in de vervolprocedure bij het Grondwettelijk Hof nog kan doen, is trachten de gevolgen van die vernietiging te beperken tot bepaalde dossiers. We zullen ieder geval de juiste argumenten proberen aan te dragen om ervoor te zorgen dat dit geen effect heeft in het verleden, zoals u ook bepleit. Dat lijkt mij de logica zelf.

De uitspraak an sich van het Europees Hof van Justitie is bindend en zal in die zin dus ook worden overgenomen door het Grondwettelijk Hof.

Het Hof heeft onderzocht of de huidige regeling een beperking van de fundamentele vrijheden zou kunnen rechtvaardigen. De drie criteria die eerder werden geciteerd, werden

onderzocht. Ten eerste is er de vraag of het een doel van algemeen belang betreft. Als dat het geval is, rijst de vraag of de regeling geschikt is om dat doel te bereiken en of de regeling niet verder gaat dan noodzakelijk om dat doel te bereiken.

De eerste vraag is de meest cruciale, wanneer we nadenken over hoe de overheid zou kunnen of moeten handelen na de uitspraak van het Grondwettelijk Hof. Op die vraag antwoordt het Europees Hof van Justitie dat het “verzekeren dat personen met een laag inkomen of andere sociaal zwakkere groepen van de plaatselijke bevolking voldoende woningaanbod hebben”, inderdaad een doel van algemeen belang is.

Het doel dat we nastreven, staat niet ter discussie. Dat is niet onbelangrijk. Maar het hof zegt evengoed: uw regeling is geschikt om dat doel te bereiken, want u hebt een aantal voorwaarden om vast te stellen of er een voldoende band is, maar de voorwaarden houden geenszins verband met de sociaal-economische aspecten van dat doel. Anders gezegd, niet alleen de plaatselijke bevolking die over onvoldoende middelen dreigt te beschikken om daar te kunnen blijven wonen, kan een beroep doen op ‘Wonen in eigen streek’, maar ook meer kapitaalkrachtige personen die geen behoefte hebben aan die bescherming op de vastgoedmarkt, doen er hun voordeel mee. Eigenlijk geven ze aan dat de sociaal-economische criteria toch wel relevant en nodig zijn om dat doel te bereiken. Het hof geeft ook aan dat de wijze waarop de regeling is vormgegeven, verder gaat dan wat nodig is. Het hof geeft overigens zelf ook een aantal voorbeelden van andere ingrepen die mogelijk zouden zijn, die minder vergaand zijn, maar wel degelijk die specifieke doelgroep kunnen helpen in de woonzekerheid in eigen streek.

Het arrest van het Europees Hof ligt dus in de lijn van wat de advocaat-generaal in oktober 2012 heeft geadviseerd. We zijn toen vanzelfsprekend alert geworden, de administratie heeft bepaalde zaken onderzocht. Nu de contouren van het arrest bekend zijn, zal de administratie op korte termijn met ons samenzitten om na te gaan wat de mogelijkheden zijn om aan het doel een antwoord te bieden, namelijk mensen die niet altijd over voldoende financiële draagkracht beschikken, de kans blijven geven in gemeenten waar het nogal duur wordt om te wonen, daar toch te wonen als ze een band hebben met die gemeente.

We gaan een alternatief ontwikkelen dat die doelstellingen dient, dat er dus voor zorgt dat we personen met een laag inkomen of andere sociaal zwakkere groepen van de plaatselijke bevolking voldoende woningaanbod kunnen garanderen. De nieuwe regeling moet natuurlijk de pertinentietoets en de redelijkheidstoets kunnen doorstaan. Wat ik niet zie zitten, is iets te maken dat een redelijke kans heeft om hetzelfde traject te doorlopen. Dan maken we een nieuw decreet en gaat er weer iemand naar het Europees Hof, en hop, een of twee jaar later mag ikzelf of mijn opvolger het allemaal opnieuw gaan doen.

Ik streef er wel naar om tegen het arrest van het Grondwettelijk Hof een oplossing te hebben die de grootst mogelijke kans heeft om de toets van het Europees Hof te doorstaan. Het lijkt me nogal logisch dat we geen regeling zouden uitwerken waarvan we bijna kunnen voorspellen dat die alweer zou worden vernietigd. Rechtszekerheid bieden aan mensen is een belangrijke opdracht, ook van de overheid. In die zin kunnen we niet over één nacht ijs gaan.

We hebben meerdere maanden om dat te doen. Ik zal het terdege voorbereiden. Zodra ik enkele voorstellen heb ontwikkeld, zal ik die voorleggen aan de meerderheid en de werkgroepen om te zien welke voorstellen eventueel de goedkeuring van de andere meerderheidspartijen kunnen wegdragen.

Wat is nog belangrijk in het verdere verloop van de procedure? Het Grondwettelijk Hof zal zich ook over een aantal andere aspecten van het grond- en pandenbeleid moeten uitspreken. Over die aspecten kunnen we nog een aanvullende memorie indienen. We kunnen opmerkingen formuleren bij het arrest van het Hof van Justitie, en argumenten inbrengen. Ik denk dat we goede argumenten hebben om het Grondwettelijk Hof de sociale last, de fiscale stimuli en de steunmechanismen overeind te laten houden. Op dat vlak heeft het Europees

Hof van Justitie de beoordeling overgelaten aan het Grondwettelijk Hof. Daar is het wel relevant. We hebben overigens al een eerste keer vergaderd met de advocaat om een degelijke argumentatie te ontwikkelen, ook over dat aspect van de verdere procedure.

Bijkomende aanpassingen nu overwegen, los van ‘Wonen in eigen streek’, lijkt niet zinvol. Laten we zien wat het Grondwettelijk Hof daarover zegt. We hebben nu geen indicatie dat we dat moeten doen, laat staan dat we weten in welke richting dat zou moeten gebeuren. Voor ‘Wonen in eigen streek’ weten we wel wat het Grondwettelijk Hof zal beslissen. Het is mijn bedoeling om tegen het arrest van het Grondwettelijk Hof klaar te zijn met een voorstel dat ik zou kunnen voorleggen, niet enkel aan de regering, maar ook aan het parlement.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Minister, u kunt juridisch natuurlijk niet anders dan dit antwoord geven, en zeggen dat u dit decreet dan maar zult moeten aanpassen, maar daardoor dreigt wel de bedoeling van het luik ‘Wonen in eigen streek’ te verdwijnen. Laten we wel wezen – daarin moet ik voor een keer de heer Van Eyken gelijk geven –, het ging in de eerste plaats over de Rand rond Brussel en men heeft het dan wat uitgebreid. Met andere woorden, ‘Wonen in eigen streek’ heeft uiteraard ook, maar niet alleen te maken met inkomensgrenzen enzovoort. Het heeft inderdaad ook te maken met een poging om de verfransing in de Rand tegen te gaan, en de eigen mensen, ook al leven ze niet meteen in armoede, alsnog de kans te geven als eerste in hun eigen gemeente te blijven wonen. Hier is ook sprake van een sociale cohesie, en ja, soms speelt taal daar ook een rol in.

Minister, ik twijfel niet aan uw goede bedoelingen, maar dat is nu wel weg. U redeneert – u kunt ook niet anders en dat siert u – heel juridisch. U zegt dat als het Grondwettelijk Hof het vernietigt, het dan weg is. U moet soms ook eens politiek redeneren. Ik begrijp het als u zegt dat u een regeling gaat brengen waarvan u op voorhand inschat dat de kans groot is dat die de toets van de evenredigheid kan doorstaan.

Minister, aan Franstalige kant redeneert men anders. Daar schrijft men in de begroting budgetten in die niet kunnen, goed wetende dat dat tot vernietiging leidt voor het Grondwettelijk Hof, maar ondertussen zijn de budgetten wel uitgegeven en is het politieke doel ook bereikt. We zouden misschien eens op die manier moeten redeneren, want anders delven we altijd het onderspit.

Tot slot is nog maar eens gebleken dat men aan Franstalige kant alles in het werk stelt, alle internationale fora en gremia aangrijpt om welke, zelfs taalverwante, politiek dan ook aan te vechten. Mijnheer Van Eyken, het is u niet te doen om de discriminatie uit Vlaanderen te bannen. Het is er u om te doen elke maatregel die erop gericht is – zeker in de Rand – om het Nederlandstalig karakter te vrijwaren, aan te vechten. U vindt als Franstalige dat u zich niet alleen overal moet kunnen vestigen – want dat moet natuurlijk kunnen –, maar dat u ook altijd en overal de Franstalige mag blijven spelen. Dat is in feite de grond van de zaak, en hier gaan wij opnieuw het onderspit delven.

De voorzitter: Bedankt mijnheer Van Hauthem voor uw incivieke tussenkomst.

Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Minister, het is al meer dan een jaar dat u wist dat deze uitspraak eraan zat te komen. Ik zit vooral met de volgende vraag. Ik heb de uitspraak gelezen. Het hof suggereert eigenlijk ook een oplossing, maar deze oplossing is wellicht niet de oplossing die u beoogt. Hoe dan ook, daar staat letterlijk: “Bovendien moet worden opgemerkt dat andere, minder beperkende maatregelen dan die van het Vlaamse decreet zouden kunnen beantwoorden aan het door dit decreet nagestreefde doel (...)”

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem, de minister heeft daar al op geantwoord.

Mevrouw Mercedes van Volcem: Excuseer dat ik te laat was. *(Opmerkingen van minister Freya Van den Bossche. Gelach)*

Er is dus al een vraag gesteld over die suggestie van het hof, en u hebt daar al op geantwoord?

Minister Freya Van den Bossche: Inderdaad.

Mevrouw Mercedes van Volcem: Het antwoord heb ik dus ook gemist?

De voorzitter: Ik stel voor dat u binnen een paar dagen het verslag leest.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: De vraagondersteunende steunmaatregelen zou u eventueel dan ook in overweging nemen? In orde.

De voorzitter: Mevrouw De Waele heeft het woord.

Mevrouw Patricia De Waele: Ik zou nog even op iets willen terugkomen. Minister, u zegt dat we moeten vermijden dat we over één nacht ijs gaan. Het is ook onze mening dat we niet moeten overgaan tot knip- en plakwerk. We hebben al eerder gepleit voor een grondige evaluatie van het hele decreet. We moeten bekijken of het niet radicaal in zijn geheel op poten moet worden gezet.

Minister, u hebt wel geantwoord op de vraag over de gevolgen voor de projecten van het verleden, maar ik blijf naar aanleiding van uw antwoord toch nog met een cruciale vraag zitten. Wat gebeurt er vandaag? Volgens mij zitten we nu in een soort rechtsvacuüm. Projectontwikkelaars die bezig zijn of die willen starten: aan welke regels gaan zij zich moeten houden tot wanneer u met een sluitend juridisch nieuw gegeven komt? Ik zou daar graag nog een antwoord op krijgen.

De voorzitter: De heer Van Eyken heeft het woord.

De heer Christian Van Eyken: Minister, dit decreet is nog niet zo oud. Het dateert van 2009. Ik weet wel dat u ook al een aanpassing aan het decreet hebt gedaan. Aanvankelijk was het voor alle woonuitbreidingsgebieden die bestaande en die nieuw waren. U hebt daarna gezegd dat het enkel ging om de nieuwe woonuitbreidingsgebieden, die – vanaf het moment dat het decreet goedgekeurd is – geïsoleerd worden. Dat is een eerste zaak. Over hoeveel gevallen gaat het dan? Het gaat blijkbaar over 69 gemeenten. Hoeveel gevallen heeft men al gehad met de realisatie van woonuitbreidingsgebieden waar die regelgeving is toegepast? Waar kan men zich op baseren om te stellen dat er iets is vernietigd, dat er iets is misgelopen?

Dan kom ik tot een tweede zaak. Ik denk dat ik toch goed naar uw suggestie heb geluisterd. U wenst de mensen met een laag inkomen de mogelijkheid te bieden om een woning te huren of te kopen in die doelgemeenten. Ik zou daar toch de volgende kanttekening bij willen plaatsen. Aan de ene kant zou het inderdaad een vorm van discriminatie zijn dat bepaalde gemeenten in de rand rond Brussel een soort van ‘Monaco’ zouden worden. Gemeenten enkel voor de rijken: dat kan inderdaad niet de bedoeling zijn. Aan de andere kant denk ik echter ook niet dat men – volgens het arrest – het alleen mag voorbehouden voor mensen met een laag inkomen uit de gemeente.

Minister, het is misschien een suggestie om met een puntensysteem te werken. Mensen uit de gemeente met een laag inkomen krijgen voorrang op mensen met een laag inkomen uit een andere gemeente. Ik denk dat dit principe soms wordt toegepast voor sociale woningen van OCMW's. Men wijst de woning toe met een voorkeur voor de mensen die in de gemeente wonen.

Minister, in welke richting wenst u te gaan met deze lage inkomens?

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Mevrouw Van Volcem, ik heb daarnet ook al even aangehaald dat het Europees Hof ook zelf een aantal voorbeelden geeft van ingrepen die minder ver gaan, maar toch ook het doel kunnen bereiken. Ik zal deze alternatieven laten onderzoeken op wenselijkheid en budgettaire haalbaarheid. Die twee factoren zullen mee

bepalen welke alternatieven die de administratie ontwikkelt en die juridisch mogelijke opties zijn, ook politiek opties kunnen zijn voor mij. We gaan dat dus zeker laten onderzoeken.

Mijnheer Van Eyken en mijnheer Van Hauthem, u bent het grondig oneens. Ik weet dat iedereen dit decreet op zijn manier leest. Mijn doel met dit decreet is simpelweg ervoor te zorgen dat mensen met een laag tot matig inkomen toch kunnen wonen in de streek waarmee ze een band hebben ontwikkeld, bijvoorbeeld omdat ze er familie hebben, omdat ze er zijn opgegroeid, omdat ze kinderen hebben die er schoollopen, omdat ze er werken. Dat moet mogelijk blijven in die gemeenten waar de druk op de prijzen erg groot is, onder andere door externe migratie. Of het gaat om mensen die de ene of de andere taal spreken, is niet mijn zorg. Wat ik wil, is ervoor te zorgen dat het mensen mogelijk wordt gemaakt – of toch meer dan vandaag en zeker meer dan na de vernietiging van het decreet – om in de eigen streek te blijven wonen. De reden daarvoor is heel duidelijk. Er vallen meer dan zestig gemeenten onder dit systeem. Het gaat dus niet enkel om de rand rond Brussel, al moeten we natuurlijk erkennen dat de druk op de prijzen daar immens is en dat het zeker belangrijk is om in die streek iets te ondernemen om ervoor te zorgen dat mensen met een band met die streek er effectief kunnen blijven wonen.

Er allerlei intenties in lezen die er niet zijn, daarvoor zou ik u beiden willen waarschuwen. Het is nogal gemakkelijk om op die manier Europa argumenten aan de hand te doen om zich af te vragen of het doel dat ingeschreven is, wel het doel is dat we willen bereiken. Het doel zoals ik het formuleer, is het doel dat ik wens te bereiken met de wijze waarop ik het decreet ga aanpassen. Het zou mooi zijn als mensen dat ook in die zin zouden kunnen erkennen. Dan kunnen wij wellicht zorgen voor meer resultaat en iets minder lawaai, maar wel voor een regeling die waarschijnlijk de tand des tijds doorstaat. (*Opmerkingen van mevrouw Patricia De Waele*)

Er is geen vacuüm. Het decreet bestaat nog. Voor alle duidelijkheid: het is nog niet vernietigd door het Grondwettelijk Hof. We weten wel dat het Grondwettelijk Hof dat luik zal vernietigen. Het is natuurlijk een voordeel voor een overheid in die zin dat wij alvast kunnen beginnen met de voorbereidende werkzaamheden voor een nieuwe regeling. Voor andere luiken van het Grond- en Pandendecreet hebben wij helemaal geen indicatie of er zullen worden vernietigd en daarvoor kunnen we dus geen voorbereidend werk doen. Voor dit luik zullen we het voorbereidend werk doen, het is trouwens al opgestart. We zullen proberen om het af te werken tegen de datum van het arrest.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Minister, ik denk niet dat ik veel lawaai heb gemaakt. Ik volg uw suggestie om in het decreet niet iets anders te lezen dan wat erin staat. U hebt de doelstelling van het decreet nog eens duidelijk gesteld en u hebt gelijk. Maar zelfs die doelstelling, zoals u ze hebt geformuleerd en zoals ze ook in het decreet staat – laten we er abstractie van maken of we ze goed vinden of niet –, wordt door Europa van tafel geveegd. ‘Wonen in eigen streek’ en mensen met een gematigd inkomen de mogelijkheid geven om in hun regio te wonen, te kopen of te huren: zelfs daar valt Europa over. Mogen we ons dan toch geen vragen stellen bij de wijze waarop Europa functioneert? Ik heb het voorbeeld gegeven: wanneer u uit Gent verhuist naar Frankrijk, gaat het volgens het Europees Hof om discriminatie, want u verliest zelfs de band met uw gemeente. Wanneer u voor een aantal jaren in Lennik zou komen wonen en nadien terug naar Gent wil, dan bent u die band ook kwijt, maar daar zal het Europees Hof niet over vallen omdat het over dezelfde lidstaat gaat. Waar zijn we, zelfs vanuit Europees perspectief, in godsnaam mee bezig? Dat is echt niet het Europa dat wij willen, als zelfs zo’n heel brave maatregel van tafel wordt geveegd.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Minister, ik heb nog een praktische overweging. Zou het niet beter zijn om, in plaats van zoiets in een Grond- en Pandendecreet te regelen, steden en

gemeenten dat te laten regelen in hun toewijzingsreglement? Sociale huisvestingsmaatschappijen zullen nu ook bescheiden woningen bouwen. Is dat geen betere oplossing om ‘Wonen in eigen streek’ – en het kan vandaag al in sociale woningbouw – mogelijk te maken? Ik denk dat zoiets beter de toets zou doorstaan dan het Grond- en Pandendecreet. Er is fundamenteel iets voor te zeggen: vanuit Europees perspectief kan men zich afvragen waarom men iemand moet bevoordelen, ook financieel, om hier of daar te wonen. Maar als je de gemeenten iets wil laten doen voor hun inwoners, dan kan er volgens mij niemand tegen zijn.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■